

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Olivera Milošević, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović, Vlado Mareš, Vida Petrović Škero, Snežana Andrejević, Jelena Petković, Nadežda Budimović i Tamara Stankov, na sednici održanoj 25. 5. 2023. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom “”ŽAO MI JE ŠTO NISAM UBIO SVE SA SPISKA" Iskaz dečaka koji je izvršio masakr ledi krv u žilama: Uživao sam da SLUŠAM NJIHOVE KRIKE", objavljenim 4. maja 2023. na portalu, odnosno tekstom „Iskaz dečaka ubice koji ledi krv u žilama; Žao mi je što ih nisam sve pobio! Hteo sam da slušam njihove krike!“, objavljenim 5. maja 2023. godine u štampanom izdanju, “Kurir” je

1. prekršio tačku 3 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije, o obavezi novinara da naznači izvor informacije koju prenosi. Ukoliko izvor ne želi da bude otkriven, novinari i urednici postupaju sa dužnom profesionalnom pažnjom i svojim profesionalnim autoritetom staju iza informacije i odgovaraju za njenu tačnost,

2. prekršio i tačke 4 i 5 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojima je novinaru zabranjeno da koristi neprimerene, uznemiravajuće, pornografske i sve druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu, kao i da je dužan da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina, osoba sa hendikepom i drugih ugroženih grupa.

Nalaže se dnevnom listu „Kurir“ i portalu „Kurir.rs“ da ovu odluku objave u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Članica Komisije za žalbe Jelka Jovanović podnela je žalbu na tekst, verujući da je njime prekršena tačka 3 poglavlja I, koja podrazumeva obavezu navođenja izvora. Smernica u okviru te tačke, navedeno je u žalbi, kaže da je objavljivanje informacija koje su označene kao poverljive dopušteno isključivo ukoliko se utvrdi da je pravo javnosti da bude informisana prioritarno u odnosu na razloge poverljivosti. Kurir je naveo da je do informacija došao u nezvaničnim razgovorima sa socijalnim radnicima, a žaliteljka je istakla da su time zloupotrebili poverljive podatke da dodatno uznemire javnosti i one koji su pogođeni ovim događajem. Time je prekršena tačka 7 poglavlja VI, jer je zloupotrebjeno neznanje drugih ljudi, u ovom slučaju informacije koje su dobili od socijalnih radnika.

U odgovoru na žalbu navedeno je da Kodeks nije prekršen, da ničim nije otkriven identitet počinioca, kao i da su sve informacije apsolutno tačne, objavljene u momentu kada i u drugim medijima (kojima se podnositeljka žalbe ne bavi) i na društvenim mrežama, kruže razne neistine, nagađanja i pretpostavke. Nejasno im je kako je žaliteljka procenila da je baš ovaj sadržaj” potencijalno dodatno uznemirio sve pogođene ovim zločinom”, a ne, recimo, objavljivanje punog imena i prezimena i spiska dece u drugim medijima. Po oceni redakcije “Kurira”, u momentima nakon tragedije, uloga medija je da objavi tačne informacije, proverene u skladu sa dužnom profesionalnom pažnjom, i da javnosti da prave odgovore, ma koliko oni bili bolni i neprijatni, po celokupnu javnost, ili njen manji deo. “Molimo vas da posebno vodite računa o tome da Savet za štampu, kao telo zaduženo za tumačenje Kodeksa, mora da odgovori na pitanje da li je u javnom interesu da se tačnom informacijom, ma kako ona bolna mogla da bude, odgovori i stavi tačka na razne teorije zavere koje u tom momentu kruže, ili nije i opravdano je prećutati takvu informaciju, a dopustiti da javnost i dalje nagađa i ta nagađanja prenosi”, ističe se u odgovoru na žalbu, uz podsećanje da je prećutkivanje bitnih informacija, prema Kodeksu novinara Srbije, takođe težak prekršaj.

Članovi Komisije su sa žaljenjem konstatovali da je u izveštavanju o ovoj tragediji bilo veoma mnogo grešaka i propusta u gotovo svim medijima, čemu je, u izvesnoj meri, doprinelo i neadekvatno ponašanje predstavnika policije, koji su na konferenciji za medije saopštili informacije koje nisu smele da budu objavljene. Grešaka je, po mišljenju Komisije, bilo i u ovom tekstu, pre svega kad je reč o objavljivanju uznemirujućeg sadržaja.

Komisija smatra da su, bez ikakve potrebe, objavljeni detalji iz iskaza maloletnika, koji su uznemirujući pre svega za decu čija su se imena našla na spisku za ubijanje i porodice stradale dece. Komisija je posebno uzela u obzir da je sporni sadržaj objavljen na naslovnoj strani i time dostupan i drugim maloletnicima. Time su, po oceni članova Komisije, prekršene odredbe Kodeksa koje novinaru zabranjuju da koristi neprimerene, uznemirujuće i druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu i obavezuju ga da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece i žrtava zločina.

Takođe, Komisija smatra da se Kodeks može prekršiti i objavljivanjem istinitih informacija, ukoliko je reč o nedopuštenom objavljivanju poverljivih informacija. U ovom slučaju je nesumnjivo reč o informacijama čije je objavljivanje i zakonom zabranjeno, budući da je reč o detetu. Kodeks dopušta objavljivanje ovakvih podataka samo ukoliko javni interes preteže nad razlozima poverljivosti, ali Komisija za žalbe u ovom slučaju ne vidi koji je to interes javnosti da zna detalje masovnog ubistva, kao i utiske socijalnih radnika i drugih ljudi koji su sa dečakom razgovarali.

Javni interes, odnosno pravo javnosti da zna ne može se izjednačavati sa interesovanjem javnosti i željom medija da se zadovoljni radoznalost, Komisija ne vidi na koji način će ovakav tekst doprineti zaustavljanju širenja teorija zavera, niti koje su to bitne informacije saopštene, a koje nisu smele da se prećute. Zbog toga Komisija veruje da je prekršena I tačka

3 poglavlja I, tačnije smernica, po kojoj je “objavljivanje informacija koje su označene kao poverljive, dopušteno isključivo ukoliko se utvrdi da je pravo javnosti da bude informisana prioritetno u odnosu na razloge poverljivosti informacija.”, jer u ovom slučaju ne postoje takvi razlozi.

Komisija misli da nije prekršena tačka 7 poglavlja VI, kako piše u žalbi, odnosno da se ne može govoriti o tome da je novinar zloupotrebio neznanje socijalnog radnika ili advokata (ako su zaista informacije dobili od njih), jer je reč o stručnim osobama koje moraju da budu svesne svoje odgovornost i mogućih posledica odavanja poverljivih informacija novinarima.

Beograd, 25.5.2023.

Predsedavajuća

Vida Petrović Škero